rokom, stále zíva prázdnotou

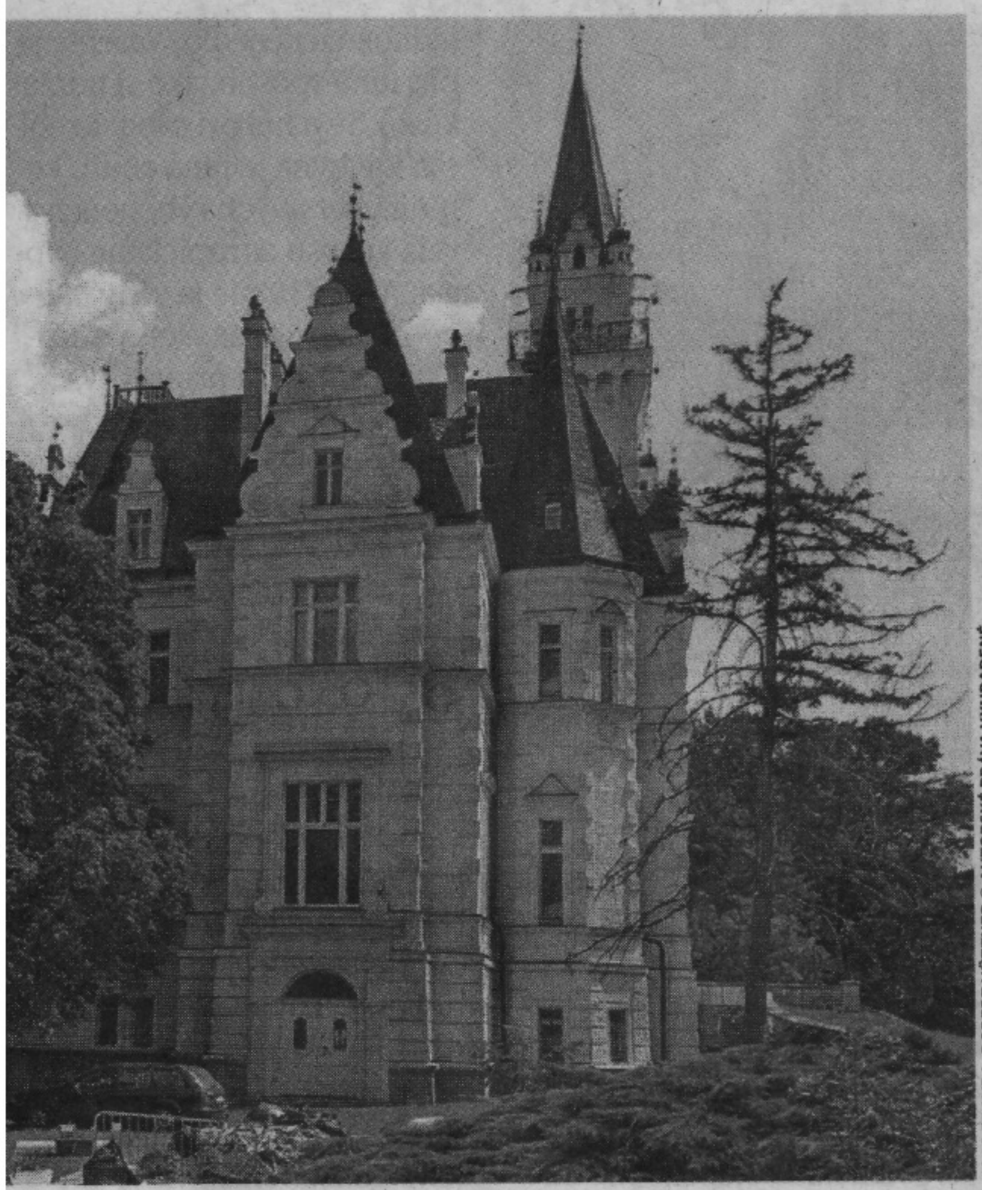

FOTO PRAVDA: ROBERT HÜTTNER © AUTORSKÉ PRÁVA VYHRADENÉ

hliadky interiéru kaštieľa vyplynulo, že opravu si vyžaduje časť omietok a náterov v interiéri niektorých priestorov na 1. a 2. poschodí, ktoré boli poškodené v dôsledku zatekania vody cez poškodenú medenú krytinu a klampiarske prvky, a časť omietok a stavebných konštrukcií v suterénnych priestoroch, poškodených zavlhaním," uviedol pre Pravdu riaditeľ krajského úradu Ján Mackovič. „V rámci interiéru kaštieľa bol v auguste 2024 schválený aj zámer umiestniť technické zariadenie - bezpečnostný kamerový systém," doplnil.

V parku by mala byť revitalizácia viditeľnejšia. Po roku od uzatvorenia to však na veľké zmeny vôbec nevyzeralo. „V areáli kaštieľa, ktorého súčasťou je chránený park a topoľová a čerešňová aleja, bol povolený zámer výrubu starých a neperspektívnych stromov v súlade so závermi dendrologického posudku a rozhodnutím Krajského pamiatkového úradu Bratislava bol v októbri 2024 schválený zámer komplexnej obnovy aleje podľa predloženej projektovej dokumentácie," spresnil šéf úradu.

V priebehu roka podľa Mackoviča opravili plot areálu. Konkrétne vymenili alebo opravili poškodené stĺpiky, plotové panely a krídlové brány.

Novým prevádzkovateľom sa vlani v auguste stala eseročka Krino stav z Cífera. Firma má podľa zmluvy zabezpečovať prijímanie objednávok v súvislosti s ubytovaním, evidovať požiadavky na údržbu a opravy do tisíc eur, starať sa o čistotu izieb, pranie či žehlenie bielizne. Okrem toho má viesť aj denník „ubytovaných a knihy návštev v nehnuteľnostiach", hoci kaštieľ je v tomto čase zatvorený. Jedným z bodov, ku ktorým sa firma zaviazala, je aj nepretržitá prevádzka kaštieľa vrátane jeho stráženia.

Povinnosťou firmy je podľa zmluvy starostlivosť o bazén. Ten viditeľne zmenil za posledný rok farbu. Pamiatková inšpekcia bývalému prevádzkovateľovi - obecnému podniku - totiž vyčítala, že jeho niekdajší vnútorný modrý náter pôsobí v kontraste s pohľadom na kaštieľ a je v rozpore so základnou ochranou a údržbou pamiatky.

Okolie bazéna bolo počas pracovného týždňa jediným miestom v rámci areálu, kde bol viditeľne ruch. Práce naznačovali aj kopy hliny, ponaťahované káble a zvuky vŕtačky. Keď sme však oslovili zamestnanca s otázkou, čo presne robí, striktne sa odmietol vyjadriť.

Stratili chuť

Budmerice aktuálne súťažia o titul Dedina roka a nedávno v obci otvorili aj Envirocentrum Vodáreň, ktoré susedí s kaštieľom. Dlhoročná obyvateľka Budmeríc Barbora Dvořáková Hatráková hovorí, že areál pamiatky v posledných rokoch výrazne ožil. Zásluhu však pripisuje nie ministerstvu kultúry, ale súčasnému starostovi obce. „Bola tam škôlka, vznikla tam kaviareň, letné kino, urobila sa tam zoo, kam mohli chodiť rodiny s deťmi. Navyše, tie zvieratá boli zachránené, čo bolo tiež veľmi sympatické," vymenovala.

„Potom sme sa v podstate zo dňa na deň dozvedeli, že kaštieľ sa zatvára, a dokonca obvinili nášho starostu z rôznych nepravdivých vecí. Potom sa muselo takmer zo dňa na deň odísť a areál sa vyprázdnil. My sme tam tiež prestali chodiť, lebo sme stratili chuť," pokračovala.

Obyvateľka zachytila, že kým v minulosti smerovali do areálu aj budúci mladomanželia, dnes je to podľa jej informácií problém. Dostali sa k nej príbehy, keď pár síce získal povolenie, aby ho oddali v areáli, no vykosili preň len časť plochy. Nevesta sa tak musela prebrodiť cez vysokú trávu, z ktorej kúsky jej skončili priamo na šatách. Podľa jej informácií je znova narušený aj nový plot „Tým, že sa nik nestará o stromy, ktoré sú staré, údajne zase spadli na ten plot a je narušený," povedala.

Najlepším riešením pre kaštieľ by podľa nej bolo, ak by ho znova mala v správe obec. „Obec sa oň starala vzorne, určite sa nik na tom neobohacoval. Ťažili z toho tak obyvatelia Budmeríc, ako aj ďalší Slováci z okolia, ktorí tam veľmi radi chodili, pozerať sa, rekreovať. Je to škoda," dodala.

© AUTORSKÉ PRÁVA VYHRADENÉ

len bagrov

vať," priznal starosta. Problém si vyžaduje čo najrýchlejšie riešenie. Umiestnenie detí z Luníka IX do škôlok v iných mestských častiach je problém.

Nové projekty prinesú desiatky miest

Najlepším riešením je preto rozšíriť kapacity už existujúcich predškolských zariadení priamo na sídlisku. „Nutne potrebujeme rozšíriť kapacitu materskej školy, čísla hovoria jasne - do dvoch rokov potrebujeme umiestniť až 250 detí. Je dobré, že mesto už má pripravenú novú projektovú dokumentáciu na budovu škôlky, kde by sa dalo umiestniť 88 detí," priblížil starosta.

Dodal, že to však nebude stačiť. „Druhá vec je aj čas. Už bolo viacero eurofondových výziev, no mesto nevyužilo ani jednu, čo ma mrzí. Pokúšala sa o to aj tunajšia súkromná materská škola, ktorá tu funguje niekoľko rokov. Jej zriaďovateľom je nezisková organizácia. Tiež mala pripravený projekt na rozšírenie, no dnes môžem povedať, že zlyhal odbor školstva na magistráte," poukázal Šaňa na problém.

Na druhej strane podľa neho mestská časť spolupracuje s mestom, aby došlo k čo najrýchlejšiemu vyriešeniu situácie. „Uvedomujeme si, že tie deti treba niekde umiestniť. Uvedomujeme si, že v škôlkach, ktoré sú v iných mestských častiach, by bol problém s prijatím našich detí. Preto som rád, že mesto pracuje na riešení, svoj projekt má pripravený aj súkromná škôlka a čakajú na vhodnú výzvu," opísal starosta súčasný stav.

> „Nutne potrebujeme rozšíriť kapacitu materskej školy, do dvoch rokov potrebujeme umiestniť až 250 detí.
>
> **Marcel Šaňa**
> starosta Luníka IX

Rýchle riešenie - modulové škôlky

Dokopy by tak v oboch materských školách pribudlo 150 nových miest. No ani to nebude stačiť. „Ako som už spomínal, musíme umiestniť 250 detí. Mestu som naznačil, že rýchlejším riešením by bolo ísť do modulových „kontajnerových" škôlok. Bolo by to z časového hľadiska lepšie, a hlavne rýchlejšie riešenie," naznačil starosta riešenie. Výhodou je, že s pozemkami by nebol problém.

„Mesto má pozemky, na ktorých by sa dala rýchlo postaviť modulová škôlka. V niektorých obciach to už celkom dobre funguje. V súčasnosti to už nie je žiadny problém. Mesto by sa mohlo zapojiť aj do takýchto výziev a pomerne rýchlo by sme vedeli umiestniť všetky deti," dodal Šaňa. Naznačil aj ich umiestnenie. „Máme pozemky, na ktorých stáli zbúrané paneláky. Všetky siete ostali pod zemou, takže aj to by urýchlilo výstavbu modulovej škôlky. Plus netreba toľko povolení ako na klasické stavby," myslí si starosta.

Podľa neho je predškolské vzdelávanie dôležité aj preto, aby sa Rómovia vedeli dostať z bludného kruhu. „Potrebujeme vychovať mladú generáciu. Predprimárne vzdelávanie u detí je dôležité už od troch rokov. Rodičia ich väčšinou nedokážu pripraviť. Doma hovoria rómsky a dieťa sa za rok nestihne naučiť slovenský jazyk. Často sa potom stáva, že hneď v prvom ročníku na základnej škole zaostáva alebo prepadne. Tým pádom má zničenú budúcnosť," poukázal Šaňa na súčasný stav.

Preto je podľa neho dôležité pripraviť deti tak, aby dokázali vyštudovať aspoň strednú školu. „Aby nemuseli žiť tak ako ich rodičia. Preto je dôležité riešiť chýbajúce kapacity v materských školách," uzavrel starosta. © AUTORSKÉ PRÁVA VYHRADENÉ

INZERCIA

OZNAM

• Emitent: CHEMINVEST, a.s., Sokolovská 2, Humenné, IČO: 677957 oznamuje zverejnenie reg. informácie Polročnej správy k 30.6.2025 na int. adrese www.cheminvest.sk 5425536504